

Asia C-21/24**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

12.1.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin: Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Zaragoza (Zaragozan
kauppatuomioistuin nro 1, Espanja)**Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

10.1.2024

Valittaja:

CP

Vastapuoli:

Nissan Iberia S. A.

Pääasian oikeudenkäynnin kohde

Ennakkoratkaisupyyntö – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – SEUT 101 artikla – Direktiivi 2014/104/EU – Kilpailuoikeuden rikkomisen vuoksi esitettävä vahingonkorvausvaatimus – Vahingonkorvauskanteen nostamisen määräaika – Vanhentumisaika

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Kilpailuoikeuden rikkomisen vuoksi esitettävä vahingonkorvausvaatimus – Euroopan unionin direktiivin kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön soveltaminen vahingonkorvauskanteisiin, jotka on nostettu täytäntöönpanon jälkeen mutta jotka koskevat sitä edeltäneitä tosiseikkoja – Vahingonkorvauskanteen nostamisen pakollisuus – Vahingonkorvauskanteen vanhentumisaika – Vanhentumisaajan laskeminen – Hallinnollisten seuraamusten määräämistä koskevien päätösten prosessuaalinen etusija – Näiden päätösten julkaisemiseen liittyvät ongelmat

Ennakkoratkaisukysymykset

1) Onko unionin oikeudessa laillista perustaa sille, että erotetaan toisistaan mahdollisuus ja velvollisuus nostaa vahingonkorvauskanne kilpailuoikeuden rikkomisen vuoksi, vai onko päinvastoin niin, että kun vahinkoa kärsineen henkilön tiedossa on tai hänen tiedossaan voidaan kohtuudella olettaa olevan se, että hänelle on aiheutunut vahinkoa kyseisestä rikkomisesta, ja se, kuka on syyllistynyt kyseiseen rikkomiseen, hänen on nostettava tällainen kanne ja vanhentumisaika alkaa kulua?

2) Edellyttääkö vahingonkorvauskanteen nostaminen tuomioistuimessa sen odottamista, että seuraamuksesta tulee lainvoimainen, vai onko päinvastoin niin, että jos kansallisen markkina- ja kilpailulautakunnan (Comisión Nacional del Mercado y Competencia, CNMC) päätöksessä, joka on julkaistu kokonaisuudessaan, mainitaan kyseessä olevaan rikkomiseen syyllistyneiden henkilöllisyys, rikkomisen tarkka kesto ja tuotteet, joita kyseinen rikkominen koskee, on katsottava, että tuomioistuimessa voidaan nostaa vahingonkorvauskanne ja että vanhentumisaika alkaa kulua?

3) Onko vanhentumisajan alkamisen kannalta pidettävä toisiinsa rinnastettavina seuraamusten julkaisemista kokonaisuudessaan CNMC:n virallisella ja julkisella verkkosivustolla ja komission antaman päätöksen tiivistelmän julkaisemista Euroopan unionin virallisessa lehdessä, kun otetaan huomioon, että CNMC:n päätökset julkaistaan vain sen virallisella verkkosivustolla?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

SEUT 101, SEUT 102 ja SEUT 267 artikla

Tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/104/EU, 22 artiklan 1 kohta

Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003

Unionin tuomioistuimen tuomiot C-637/17, C-267/20, C-453/99, C-557/12, C-295/04 ja C-298/04, unionin tuomioistuimen määräys C-198/22 ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotus C-605/21

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Espanjan perustuslaki (Constitución Española): 9 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 117 §:n 1 momentti

Siviiliprosessilaki (Ley de Enjuiciamiento Civil): 22 ja 43 § sekä 455 §:n 1 momentti

Kilpailun suojaamisesta annettu laki (Ley de Defensa de la Competencia): 13 ja 74 § sekä ensimmäinen siirtymäsäännös

Siviililaki (Código Civil): 1902 § ja 1968 §:n 2 momentti

Rahoituksen, kaupan ja terveyden alaa sekä työntekijöiden lähettämistä työhön koskevien Euroopan unionin direktiivien täytäntöönpanosta 26.5.2017 annettu kuninkaan asetus 9/2017 (Real Decreto-ley 9/2017, de 26 de mayo, por el que se transponen directivas de la Unión Europea en los ámbitos financiero, mercantil y sanitario, y sobre el desplazamiento de trabajadores)

Tribunal Constitucionalin (perustuslakituomioistuin, Espanja) tuomiot 19/2008 ja 192/2009

Tribunal Supremon (ylin tuomioistuin, Espanja) tuomiot 651/2013, 926/2023, 947/2023, 528/2013, 511/2018, 112/2022, 434/2021 ja 780/2021

Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragozan maakunnallinen ylioikeus, Espanja) tuomio 118/2023

Lyhyt yhteenveto tosiseikoista ja pääasian oikeudenkäynnistä

- 1 CP nosti Nissan Iberia S.A:ta vastaan kanteen, jossa vaadittiin korvausta ajoneuvon hankinnan vuoksi aiheutuneista vahingoista kansallisen markkina- ja kilpailulautakunnan (Comisión Nacional del Mercado y Competencia, CNMC) vastaajalle määräämän seuraamuksen mukaisesti.
- 2 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on toistuvasti todennut tällaisten kanteiden olevan vanhentuneita ja katsonut, että kanne oli nostettava, kun CNMC:n päätös julkaistiin kokonaisuudessaan sen virallisella verkkosivustolla, odottamatta päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.
- 3 Audiencia Provincial de Zaragoza (Zaragozan maakunnallinen ylioikeus, Espanja) hyväksyi ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen ratkaisusta tehdyn valituksen osittain; se katsoi, ettei kanne ollut vanhentunut ja että määräajan on alettava kuluu CNMC:n päätöksen tultua lainvoimaiseksi Tribunal Supremon (ylin tuomioistuin, Espanja) tuomion antamisen perusteella.

Pääasian asianosaisten keskeiset lausumat

- 4 Vastapuoli tiedustelee, onko unionin oikeuden ja unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön vastaista tulkita kansallista oikeussääntöä siten, että kilpailunvastaisista toimista aiheutuneista vahingoista nostettujen vahingonkorvauskanteiden vanhentumisaika ei ala kansallisen

kilpailuviranomaisen hallinnollista seuraamusta koskevan päätöksen virallisesta julkaisemisesta kokonaisuudessaan, vaikka kyseinen päätös riitautetaan tuomioistuimessa.

- 5 Se tiedustelee myös oikeusvarmuuden periaatteen ja säädösten takautumiskiellon periaatteen osalta, mitä säädöstä sovelletaan vahingonkorvauskanteisiin, jotka on nostettu sen jälkeen, kun direktiivin 2014/104/EU ja sen täytäntöönpanosäännöstö tuli voimaan, mutta kyseessä olevat tosiseikat ja hallintopäätökset edeltävät tätä ajankohtaa, tilanteessa, jossa tällaisiin kanteisiin aiemman säännösten perusteella sovellettava vanhentumisaika ei ole päättynyt.

Lyhyt yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöjen perusteluista

- 6 Espanjan oikeuskirjallisuudessa ja oikeuskäytännössä on kuorma-autokartellia koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön johdosta syntynyt erimielisyyksiä, jotka liittyvät vahingonkorvausdirektiivin taannehtivaan soveltamiseen ja vanhentumisaikoihin sekä mahdollisuuteen vedota vahingonkorvausdirektiiviin contra legem.
- 7 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan ratkaisuna voisi olla se, että kilpailuviranomaisen tekemän päätöksen prosessuaalinen etusija ja vanhentumisaika erotettaisiin toisistaan. Se katsoo tältä osin, että kilpailuoikeuden vastaisista toimista nostettujen vahingonkorvauskanteiden vanhentumista koskevan tuomion C-267/20 jälkeen vanhentumisaika voi alkaa kulua vasta, kun vahinkoa kärsineen henkilön tiedossa on tai hänen tiedossaan voi olla a) rikkomisen olemassaolo, b) vahingon aiheutuminen, c) rikkomisen ja vahingon välinen syy-yhteys, d) rikkomiseen syyllistyneen henkilöllisyys. Vaikka kansallisessa oikeuskäytännössä katsotaan, että kanteen nostamiselle on asetettu viiden vuoden määräaika seuraamuksen määräämistä koskevan päätöksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on eri mieltä tästä määräajasta.
- 8 Se mainitsee joka tapauksessa tiettyjä esteitä tämän vanhentumisajan soveltamiselle. Ensinnäkään ei ole annettu sellaista oikeussääntöä, jonka mukaan kanneoikeuden edellytyksenä olisi kilpailuviranomaisen aiemmin tekemän päätöksen lainvoimaisuus. Koska kilpailun suojaamisesta annettua lakia muutettiin vuonna 2007, kanteen nostaminen tuomioistuimessa ei myöskään enää edellytä, että sitä ennen on annettu kilpailunvastaisen toiminnan toteava hallinnollinen päätös. Kilpailunvastaisen toiminnan kieltojen rikkomisen vuoksi vahinkoa kärsineet voivat nostaa kanteen rikkomiseen syyllistyneitä vastaan vedotakseen oikeuksiinsa suoraan tuomioistuimessa, kilpailuviranomaisten tutkimuksista tai päätöksistä riippumatta.
- 9 Toiseksi nousee esiin kysymys siitä, ovatko vahinkoa kärsineet saaneet tiedon päätöksestä. Autonvalmistajien kartellin johdosta nostetuissa vahingonkorvauskanteissa alkamisajankohta on teoriassa se ajankohta, jona hallinnollinen päätös julkistettiin. Ajankohtana, jolloin rikkomisesta saadaan tieto,

täsmennetään, ketkä rikkomiseen ovat syylistyneet ja kuinka pitkään oikeudenvastaisen toiminta on jatkunut, ja voidaan määrittää vahingon aiheutuminen. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että koko Espanjassa nostetaan lukuisia kanteita CNMC:n aloittamasta seuraamusmenettelystä riippumatta, mikä on se ajankohta, joka on otettava huomioon kanteen nostamisen kannalta: päätöksen julkaiseminen CNMC:n verkkosivustolla, CNMC:n julkaisema lehdistötiedote, laaja julkistaminen valtakunnallisissa tiedotusvälineissä vai seuraamuksen vahvistavan Tribunal Supremón tuomion lainvoimaisuus? Lisäksi on otettava huomioon, että seuraamuksen vahvistavasta tuomiosta ei ilmoiteta lehdistötiedotteessa, virallisessa lehdessä eikä yleisön saatavilla olevalla verkkosivustolla vaan oikeudellisessa tietokannassa, jonka olemassaolosta kansalaisilla ei ole tietoa.

- 10 Vahingonkorvauskanteen nostamista koskevan vanhentumisajan alkamisajankohdan osalta herää kysymys, onko otettava huomioon hallinnollisen seuraamuspäätöksen – sitä ei kaikissa tapauksissa anneta, koska vahingoista voidaan vaatia korvausta erillisessä siviilioikeudellisessa menettelyssä – julkaisupäivä vai päivä, jona tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi?
- 11 Audiencia Provincial de Zaragoza on taipuvainen katsomaan, että vahingonkorvauskanteen nostamista koskeva vanhentumisaika alkaa kulua seuraamusta koskevan päätöksen julkaisemisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta sitä, että siviiliprosessi voidaan sen aloittamisen jälkeen keskeyttää, jotta saadaan tieto hallintotuomioistuimissa mahdollisesti annettavien peräkkäisten tuomioiden seurauksista.
- 12 Vaihtoehtoisesti voidaan katsoa, että vanhentumisaika alkaa kulua päivästä, jona seuraamusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi. Tähän liittyy kuitenkin ongelma kahden eri tuomioistuinjärjestelmän samanaikaisuudesta: kun siviilituomioistuimessa nostetaan vahingonkorvauskanne ja hallintotuomioistuimeen valitetaan hallinnollisesta seuraamuksesta, vaarana on, että kyseiset tuomioistuimet voivat päätyä samoja tosiseikkoja koskeviin ristiriitaisiin ratkaisuihin.
- 13 Lisäksi nousee esiin kysymys siitä, mitä lainsäädäntöä vanhentumiseen on sovellettava sellaisten vahingonkorvauskanteiden osalta, jotka nostetaan direktiivin 2014/104/EU täytäntöönpanolainsäädännön voimaantulon jälkeen mutta jotka koskevat ennen sen voimaantuloa tapahtuneita tosiseikkoja tai tehtyjä päätöksiä.